

Verkondiging

Gemeente in de Heer Jezus Christus,

Aan de namen van de nieuwkomers zal het niet liggen. Het hangt in de lucht. Er is behoefte aan een nieuw sociaal contract. Zoiets moet opkomen vanuit een boeren en burgerbeweging. Al zou ik er voor deze gelegenheid graag een herders en burgerbeweging van maken. Er is een verlangen naar vrijheid. En altijd de angst dat die verspeeld wordt. Dat wij opnieuw slaaf worden van machten die ons vermogen verre te boven gaan. Daar richt je dan partijen voor op en daar wordt massaal op gestemd. Ik begrijp dat primair als verlangen. Verlangen om gezien te worden. Verlangen om gehoord te worden. Het verlangen om geen onbetekenend radertje te zijn in dat hele grote geheel van het wereldgebeuren. Het verlangen om herkend en erkend te worden. En uiteindelijk het verlangen om veilig te zijn. Geborgen.

Aan het verhaal van Kerst zal het ook niet liggen. De klassieke lezing van het Kerstevangelie laat zich lezen als een politieke parodie. Aan de ene kant heb je daar keizer Augustus. Zijn naam betekent al iets als 'de hoogverhevene'. Hij zetelt daar in dat verre Rome. Het domein der hoge heren. Er is een Pax Romana. Hij leeft eigenlijk al kabinettenlang in een 'keigaaf land'. Aan de andere kant zijn daar de marginalen. Letterlijk, aan de randen van zijn keizerrijk. Maar toch ook figuurlijk: een gezelschap van herders, nachtwakers en twee jonge mensen, vermalen in grote, politieke beslissingen die hun verhaal onderbreken omdat er blijkbaar vanuit Rome bevelen uitgaan. Want keizer houdt een volkstelling. Altijd handig als je nog eens toeslagen berekenen moet of

een raming moet maken hoeveel je moet uitkeren bij bevingschade. En middenin die winternacht, die grote nacht van onverschilligheid en kou, ontspint zich dat kleine verhaal met grote gevolgen.

Maar toch tekenen zich hier ook de verschillen af. Waar in onze samenleving de kleinen zich verschansen. Zich verzamelen, zich schrap zetten. Een poging doen om zelf groot te worden en zo keizer Augustus naar de kroon te steken. De grootste partij der malcontenten te worden. Iets als naastenliefde knettergek te vinden en het eigen belang op nummer 1 te zetten. Daar vindt in het bijbelse verhaal de omgekeerde beweging plaats: God daalt zelf af vanuit den hoge. Hij wil niet eenzaam op zijn troon zitten maar hij wil dichtbij mensen zijn. Zo dichtbij als maar mogelijk is. Hij stelt zich er niet mee tevreden om de grootste te zijn: hij wil de kleinste worden. Over dit wonder raakt Paulus in zijn brief aan de gemeente van Filippi maar niet uitgezongen. Deze God heeft het niet als een roof beschouwd om zich volledig te ontledigen. Om de gestalte aan de nemen van een dienstknecht, geheel en al aan mensen gelijk. Lager dan laag gaat hij, tot aan de vernedering van de kruisdood toe. En dat allemaal ter wille van zijn mens. Dat werd zijn verhoging, zo gaat Paulus verder. Maar dat wist deze mensenzoon niet bij voorbaat. Het was geen abdicatie voor één dag, zoals, naar ik meen, ooit de koning van België deed bij een hem onwelgevallig wetsvoorstel. Nee, hij ging deze route van vernedering en dood, zonder precies te weten waar en hoe het eindigen zou. God zag geheel en al van zichzelf af.

En zo vinden wij het ook in het traditionele kerstverhaal terug: het teken van God is een kind, in doeken gewikkeld, liggende in een kribbe, omdat er voor hen geen plaats was in de herberg. Als u dit kind wilt vinden,

maakt u dus een grote kans dat het in Ter Apel ligt of tussen de puinhopen van Gaza.

De apostel Paulus ziet er aanwijzingen voor de gemeente in. En ik denk dus ook aanwijzingen voor iedereen die zich op een of andere manier laat raken door dit Kerstverhaal. 'Laat die gezindheid in u zijn die ook in Christus Jezus was', vervolgt Paulus. Dat moet dan die gezindheid zijn waarbij de ander voorgaat. Waarbij wij ons laten raken door wat kwetsbaar is. Wat teder is. Wat klein is. Wat geen stem heeft en wat uitgesloten wordt uit onze herberg van het grote gelijk. Daarmee hebben wij een nieuw sociaal contract te sluiten. Dat komt op uit de angsten en onzekerheden van boeren, burgers en buitenlui. Dat zijn de partijen die naar vrijheid snakken. Er is een Heer die ons de weg naar de minsten wijst en dat levert ons vaak de meeste weerstand op. Maar als wij dat zouden doen, als wij die weerstand, die woede en dat verzet zouden laten varen, wat zouden wij daar dan veel bij winnen! Het zou ons tot mensen maken die wandelen in het licht en zo de duisternis verdrijven.

Amen.